

רשימות

בפרשת השבוע

פרשת נשא

פרק ה' פסוק כ"ח

ונקתה ונזרעה זרע

רש"י: ממים המאררים, ולא עוד אלא ונזרעה זרע, אם היתה יולדת בצער, תלד בריוח, אם היתה יולדת שחורים, יולדת לבנים.

רבים שואלים, הרי מדובר כאן באשה שנסתרה עם איש זר, ואם כן מדוע מגיע לה שכר? וכן קשה גם על דברי המדרש [מדרש הגדול] שכתב "שאם נמצאת טהורה היא נפקדת ויולדת בן זכר ראוי להיות קדוש כנזיר לפיכך נסמכה פרשת נזיר לפרשת סוטה"? [ובאמת במדרש רבה (פרשה ט' לא) הביא את דעת רבי שמעון שאמר "אין נותנין שכר לעבירה, אלא... מותרת היא לזרע מעתה (שמותרת לבעלה)].

י"ל לפי הנאמר בגמרא [שבת צז.] שהחושד בכשרים לוקה בגופו, ויש להסביר שהסיבה שהחושד לוקה בגופו הוא, כיון שיש לנחשד קפיידא גדולה על החושד, שחשד בו לשוא, ולכן לוקה בגופו, כדי להסיר ממנו את הקפיידא של חברו, אם כן אצלינו יש חשש שהחושד [הבעל] ילקה, אבל ברגע שהנחשד מקבל שכר גדול כמו אצלינו שהיא מקבלת שכר גדול כמו מניעת צער לידה, או ילדים לבנים, [והיא לא תלך להסתתר עם אחר בשביל לקבל שכר זה, כן כתב המהרש"א בברכות לא:], ולכן היא לא תקפיד כל כך על בעלה החושד בה, כיון שבאמת היא נסתרה עם איש זר, ולכן לא ילקה בגופו, לפי זה יוצא שהמטרה שהיא זוכה לשכר טוב זה נועד בשביל בעלה שלא ילקה.

עוד י"ל כיון שיש לה כוחות רוחניים גדולים, שהרי סוף סוף לא חטאה ועמדה בניסיון, ועכשיו שעברה כל הטלטולים כדי שתודה בדבר, [ונכך הלשון המובא במדרש בדברי רבי אליעזר "כדאי הוא הצער שינתן לה בנים בשכרה"], כמו שנאמר בפרשה, בודאי חזרה בתשובה שלימה, וכדי לעודדה לבל תיפול ברוחה, מקבלת שכר מיוחד על כך.

פרק ו' פסוק כ"ג

כה תברכו את בני ישראל אמור להם

רש"י: שיהיו כולם שומעים.

קשה איך שייך לעשות שכל בני ישראל ללא יוצא מן הכלל ישמעו את הברכה, הרי תמיד יהיו כמה אנשים שלא יהיו מעונינים בכך?

י"ל שלכן חכמים קבעו שהברכה של הכהנים יהיה עם לב מלא אהבה, ואז בודאי כולם ישמעו, כיון שאדם בטבעו מקשיב בחפץ לב, לאדם האוהב אותו, ולכן גם חז"ל קבעו זאת בברכה של הכהנים לפני ברכתם לישראל "באהבה", להזכירם תמיד על מידת האהבה, ועל ידי כך ישמעו כל בני ישראל.

ויקריבו אותם לפני המשכן

רש"י: שלא קבל משה מידם עד שנאמר לו מפי המקום, אמר רבי נתן מה ראו הנשיאים להתנדב כאן בתחילה, ובמלאכת המשכן לא התנדבו תחילה אלא כך אמרו הנשיאים, יתנדבו ציבור מה שיתנדבו, ומה שמחסרין אנו משלימין, כיון שראו שהשלימו ציבור את הכל, שנאמר והמלאכה היתה דיים, אמרו מעתה מה לנו לעשות, הביאו אבני השהם והמילואים לאפד ולחושן, לכך התנדבו כאן תחילה.

ועיין לקמן בפסוק י' וברש"י וכך נאמר שם:

ויקריבו הנשיאים את קרבנם לפני המזבח

רש"י: כי לא קבל משה מידם עד שנאמר לו מפי הגבורה [ספרי ז' קנ"ב].

צריך ביאור מה רע בטענתם של הנשיאים שלכאורה היא טענה צודקת, במה שאמרו שיביאו כל מה שחסר, וכן מדוע קיבלו עונש גדול על זה, עד כדי שנחסרה אות משמם? ועוד צריך להבין מדוע היה משה רבינו צריך אישור פעמיים כדי לקבל את תרומת הנשיאים, בפעם הראשונה קיבל אישור על קבלת העגלות והבקר לשאת את המשכן, ובפעם השניה קיבל אישור על קבלת הקרבנות לחנוך בהם את המזבח? ובדאי שבקשה זו שהם יתנו תחילה, לא נבעה ח"ו מטינה לעם ישראל, בפרט שהיא באה מפי הנשיאים, שהם היו השוטרים של בני ישראל במצרים, וסבלו מכות בשבילם, כמובא ברש"י [בפסוק ב'], אם כן הם רוצים בטובתם של ישראל.

י"ל שבעצם לא היה כל בעיה בטענה זו של הנשיאים, אלא המניע לטענה זו היא הבעיה, שכן בפרשת ויקהל כתוב והנשיאים חסר יו"ד והסיבה המובאת שם בחז"ל היא "ולפי שנתעצלו נחסרה אות משמם", שחז"ל לומדים שהיה כאן מידת העצלות, ועם כזאת מידה אי אפשר לבנות משכן, כיון שלבנות משכן דבר זה צריך לבוא מכל הלב, כמו שכתוב בתחילת פרשת תרומה "אשר ידבנו ליבו", וכאשר יש עצלות חסר במידת ה"ידבנו ליבו", כי לא יכול להיות שידבנו ליבו והוא עצל, ולכן משה רבינו לא רצה לקבל מהם עד שה' אמר לו לקבל מהם, והסיבה היא כיון שכאן הם התנדבו תחילה, והוא ההיפך מעצלות והוא הזריזות, והוא תשובת המשקל, ולכן שיקבל מהם, אך עדיין בשלב זה חשב משה רבינו שאפשר לקבל מהם עגלות ובקר בשביל לשאת את המשכן, כיון שזה מסביב ודבר חיצוני למשכן, ולא בשביל הקרבנות שזה תכלית עבודת המשכן, ולכן שאל שוב, האם את הקרבנות גופא גם אפשר לקבל מהם, וה' ענה לו שיקבל גם את אלו מהם, כיון שלמדו ממעשיהם ועתה הם זריזים.

לפי הסבר זה מובן מה שהתורה מאריכה מאוד ומונה את כל הנשיאים, ואת כל הפירוט הארוך של כל נשיא, לומר לך, שכל הנשיאים, לכולם, היה את אותו זריזות שהיה חסר להם בהקמת המשכן, ובכל פרט שהקריבו בא יחד עם מידת הזריזות, ולא עשו כולם ביחד והסתמכו אחד על השני, אלא כל אחד הזדרז בכוחו הוא והביא את קרבנו.

מתוך הספר רשימות בפרשת השבוע לרב הופנר
הערות והארות על הכתוב כאן יתקבלו ברצון במייל שכתובתו
haseforim@gmail.com